

Türkiye’de onkoloji alanındaki klinik araştırmaların durumu

State of clinical trials in the field of oncology in Turkey

Erdinç NAYIR,¹ Alper ATA,² Süleyman ERDOĞDU,¹ Ali ARICAN¹

¹Mersin Üniversitesi, Tıbbi Onkoloji Bilim Dalı, Mersin;

²Mersin Medicalpark Hastanesi, Tıbbi Onkoloji Kliniği, Mersin

Türkiye’de onkoloji alanındaki klinik araştırmaların durumunu, daha iyi ve nitelikli çalışmaların yapılmasını engelleyen problemleri ortaya koymak amacıyla bir anket çalışması yaptık. On iki adet anket sorusu Tıbbi Onkoloji alanında görev yapan hekimlere yöneltildi. Ankete 115 hekim katıldı. Ankete katılan hekimlerin yıllık olarak Science Citation Index’e giren yayın sayıları ortalamada 2.3’dü. Hekimlerin hepsi, ülkemizde tıbbi onkologların klinik araştırmalara yeterli zamanı ayırmadığını belirttiler. %82’si klinik araştırmalara katıldığını, %32’si bu konuda herhangi bir eğitim almadığı yönünde yanıt verdiler. Klinik araştırmaların yapılmasında karşılaşılan sorunlar sorgulandığında, önem sırasına göre rutin hasta bakım hizmetlerinden dolayı yeterince zaman ayrılammaması, klinik araştırmalar için fiziksel ve personel altyapısının yeterli olmaması, çalışma bütçesinin teminindeki zorluklar, etik kurul başvurularının ağır işlenmesi ve hasta alımında güçlükler olarak tespit edilmiştir. Türkiye’de 2006 yılında kayıtlı 118 klinik araştırma varken, 2013’de bu sayı 1276’ya yükselmiştir, fakat Avrupa’da birçok ülkenin gerisinde olduğumuz tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Klinik araştırmalar; onkoloji; Türkiye.

We performed a questionnaire survey with the intention to reveal the state of clinical investigations conducted in oncology, and problems hindering achievement of more qualified studies in Turkey. Twelve survey questions were directed to physicians working in the field of medical oncology. Hundred and twelve physicians participated in the study. Annually median number of 2.3 articles written by the participating physicians have been included in the Science Citation Index All the participating physicians indicated that medical oncologists in our country had not spared enough time for clinical researches. Based on their responses 82% of them had participated in clinical investigations, and 32% of them had not receive any training on this issue. When problems encountered as for realization of clinical investigations were questioned, in order of decreasing importance the following issues have been emphasized: inability to spare time for investigations because of routine health care.

Key words: Clinical trials; oncology; Turkey.

Sayın Editör,

Türkiye’de son yıllarda klinik araştırmalar dramatik bir şekilde gelişmekte ve artmaktadır.^[1] Bu artış sevindirici bir durumdur, fakat hala istenilen düzeyde değildir. Beklenen düzeye gelmesini engelleyen sorunlar ortaya koyulmalıdır. Türkiye’de onkoloji alanındaki klinik araştırmaların durumunu, daha iyi ve nitelikli çalışmaların yapılmasını engelleyen problemleri ortaya koymak amacıyla bir anket çalışması yaptık.

Çoktan seçmeli olarak 12 adet anket sorusu Google Docs aracılığı ile hazırlandı ve internet ortamında tıbbi onkoloji alanında görev yapan hekimlere yöneltildi. Verilen yanıtlar sanal ortamda depolandı ve analiz edildi.

Ankete 115 hekim katıldı. Anket çalışmasına katılan hekimlerin yaş ortalaması 37, %59’u erkek, %41’i kadındı. %34’ü yan dal asistanı uzman hekim, %37’si uzman hekim, %6’sı yardımcı doçent, %9’u doçent, %14’ü profesör ünvanına sahipti.

İletişim (Correspondence): Dr. Erdinç NAYIR. Mersin Üniversitesi, Tıbbi Onkoloji Bilim Dalı, Mersin, Turkey.

Tel: +90 - 324 - 241 00 00 e-posta (e-mail): drerdincnyr@gmail.com

© 2014 Türk Radyasyon Onkolojisi Derneği - © 2014 Turkish Society for Radiation Oncology

Tablo 1

Avrupa'da onkoloji alanındaki klinik araştırmaların ülkelere göre dağılımları

Ülkeler	Sayı	Ülkeler	Sayı
Fransa	704	Türkiye	96
İngiltere	689	Portekiz	95
Almanya	661	Finlandiya	92
İtalya	604	Slovakya	70
İspanya	432	Bulgaristan	69
Belçika	426	Sırbistan	50
Hollanda	423	Slovenya	48
Polonya	349	Hırvatistan	40
İsviçre	345	Estonya	29
Avusturya	265	Letonya	27
Danimarka	231	Litvanya	24
İsveç	228	Bosna	12
Macaristan	217	Lüksemburg	9
Çek Cumhuriyeti	201	İzlanda	8
Yunanistan	177	Makedonya	7
İrlanda	135	Karadađ	2
Norveç	129	Arnavutluk	1
Romanya	126		

Kaynak: *clinicaltrials.gov* – 17 Eylül 2013

%50'si devlet üniversitesi hastanelerinde, %26'sı Sağlık Bakanlığı'na bağlı eğitim ve araştırma hastanelerinde, geriye kalanı ise vakıf hastaneleri, devlet hastaneleri ve özel hastanelerde görev yapan hekimlerdi. Ankete katılan hekimlerin yıllık olarak SCI'ye (Science Citation Index) giren yayın sayıları ortalama 2.3'dü.

Hekimlerin hepsi, ülkemizde tıbbi onkologların klinik araştırmalara yeterli zamanı ayırmadığını belirttiler. %82'si klinik araştırmalara katıldığını, %32'si bu konuda herhangi bir eğitim almadığı yönünde yanıt verdiler. %98'i klinik araştırmalar ile ilgili bir eğitimin verilmesini ve bu eğitimin özellikle uzmanlık ve yan dal uzmanlık eğitimi alan hekimlere verilmesinin gerekli olduğunu belirttiler.

Klinik araştırmaların yapılmasında karşılaşılan sorunlar sorgulandığında, önem sırasına göre rutin hasta bakım hizmetlerinden dolayı yeterince zaman ayrılamaması, klinik araştırmalar için fiziksel (laboratuvar, bilgi işlem, vs) ve personel (sekreter, taşıyıcı, analiz uzmanı, vs) altyapısının yeterli ol-

maması, çalışma bütçesinin teminindeki zorluklar, etik kurul başvurularının ağır iş-lemesi ve hasta alımında güçlükler olarak tespit edilmiştir.

Ankete katılan hekimlerin %31'i klinik araştırmaların yapılmasında önemli bir sorunun yabancı dil yetersizliği olduğunu belirtmişlerdir. Yabancı dil yetersizliğini belirten hekimlerin %71'ini yan dal asistan hekimi ve onkoloji uzman hekimi oluşturmaktaydı.

Clinicaltrials.gov kayıtlarına bakıldığında Türkiye'de 2006 yılında kayıtlı 118 klinik araştırma varken, 2013'de

bu sayı 1276'ya yükselmiştir.^[2] Onkoloji alanındaki klinik araştırmalar 2006 yılında tüm çalışmaların %5.6'sı iken 2013 yılında %7.1'ini oluşturmaktadır. Avrupa'da onkoloji alanındaki klinik araştırmaların ülkelere göre dağılımına Tablo 1'de bakıldığında ülkemizin nitelikli hekim potansiyeline göre birçok ülkenin gerisinde olduğu görülmektedir.

Türkiye'de onkoloji alanındaki klinik araştırmaların nitelikli bir şekilde artırılması için, hekimlerin hasta bakım yoğunluğu içerisinde bilimsel araştırmalara zaman ayırabilmesi için yaklaşımlarda bulunulmalı, fiziksel koşullar ve personel alt yapısı iyileştirilmeli, klinik araştırmalara ayrılan bütçe artırılmalı ve hekimlerin yabancı dil eğitimleri yeterli düzeyde yapılmalıdır.

Kaynaklar

1. Recent changes in clinical trials regulation in Turkey is shortening the start-up period of clinical trials, Journal for Clinical Studies, 2013;5-3:28.
2. Klinik Araştırmalar Derneği 2013 verileri.